

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6CoCsp/24/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122474915
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:6122474915.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Romana Lajoša v spore žalobcu XXX.A., B., C. C. D. E. X, XXX XX A., právne zastúpený advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, proti žalovanému F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H., o zaplataenie 3.672,70 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 18Csp/19/2023-122 zo dňa 21. augusta 2023 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov, č.k. 18Csp/19/2023-153 zo dňa 26. apríla 2024, takto jednohlasne

rozhodol:

- O d m i e t a odvolanie žalobcu proti výroku I. rozsudku v spojení s opravným uznesením.
- Vo zvyšnej napadnutej časti, t.j. vo výrokoch II. a III. p o t v r d z u j e rozsudok v spojení s opravným uznesením.
- Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konanie n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa domáhal voči žalovanému zaplataenia sumy 3.672,70 Eur s prísl. titulom zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšiasplátka.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením rozhodol tak, že:

„Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 181,29 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne

- zo sumy 1,25 eur od 21.3.2023 do zaplataenia,
- zo sumy 34,80 eur od 21.4.2023 do zaplataenia,
- zo sumy 36,24 eur od 21.5.2023 do zaplataenia,
- zo sumy 35,59 eur od 21.6.2023 do zaplataenia,
- zo sumy 37,01 eur od 21.7.2023 do zaplataenia,
- zo sumy 36,40 eur od 21.8.2023 do zaplataenia, to všetko v mesačných splátkach po 30 eur vždy do 20. dňa mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku, a to pod hrozbou straty výhody splátok.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. Žalovanému sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil § 52 ods. 1, 3, 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, § 1 ods. 2, § 2 písm. d), § 7 ods. 1, 2, 4, 16, 17, 24, 31, § 11 ods. 2 zákona č.

129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení činnom v čase uzatvorenia zmluvy, § 255 ods. 2, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov.

4. Vychádzal zo zistenia, že žalobca a žalovaný uzatvorili dňa XX.XX.XXXX zmluvu o spotrebiteľskom úvere lepšiasplátka, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 4.000,- Eur, ktorý bol určený na refinancovanie záväzkov – splátkovej kreditnej karty pri zostatku 2.891,89 Eur (I. G. C.) a kontokorentného úveru pri zostatku 0,00 Eur (J. A.). Žalobca na účely posúdenia bonity žalovaného predložil žiadosť o spotrebiteľský úver, výpis z registra SRBI a dopyt zo Sociálnej poisťovne. Zo žiadosti o spotrebiteľský úver plynie, že žalovaný je slobodný, bez vyživovacej povinnosti, bývajúci s rodičmi. Čistý mesačný príjem uviedol vo výške 512,- Eur a je zamestnaný od 05.03.2018. Zrážky, výživné a iné mesačné výdavky neboli uvedené. Z výpisu SRBI plynie skóre B (od A-zlé po M-dobré) s poznámkou „vysoký počet odmietnutých zmlúv“ a „nízky alebo žiadny počet ukončených zmlúv“. Rovnako z predmetného výpisu plynie, že spotrebiteľ má 14 odmietnutých a 5 odvolaných žiadostí o úver. Plynie z neho aj ďalej to, že počet existujúcich úverov je 2 a v čase skúmania žiadosti žalovaný mal evidovanú žiadosť o poskytnutie úveru. Z dopytu Sociálnej poisťovne plynie negatívna odpoveď na otázku, či žalovaný je zamestnaný od 03/2018. Zisťovaný bol príjem z vymeriavacieho základu 563,- Eur, pričom pri otázke, či takýto príjem dosahoval predposledný mesiac, odpoveď je negatívna. Z aktuálneho stavu úveru k 30.08.2022 plynie, že žalovaný uhradil spolu 1.023,66 Eur z čoho bolo 327,30 Eur započítaných na istinu 696,36 Eur na úroky. Z upozornenia – Výzvy na splatenie dlžnej časti úveru vyplýva, že ku dňu 15.11.2021 žalobca upozornil žalovaného, že je viac ako 3 mesiace po lehote splatnosti s tým, že v prípade, ak nedôjde k jej úhrade, bude oprávnený úver zosplatiť. O doručovaní zásielky predložil podací hárok. Zásielku si žalovaný neprevzal v odbernej lehote. Z výzvy na úhradu dlžnej sumy plynie, že k 31.12.2021 žalobca predčasne úver zosplatiť s uvedením dlžnej sumy. O doručovaní predložil podací hárok, avšak žalovaný si zásielku neprevzal v odbernej lehote. Z výsluchu žalovaného vyplynulo, že mal viac úverov a že peniaze boli jeho bývalého zamestnávateľa, ktorému vzal na svoje meno peniaze s tým, že on to bude splácať. Najprv splácal, aj keď meškal a potom išiel na liečenie a prestal to splácať. Uviedol, že príjem 512,- Eur nemal nikdy, len príjem okolo 400,- Eur. Býval v garáži, aj v podnájme v K., či na C., ale kde býval v marci 2020 nevedel uviesť. V roku 2020 asi býval v dielni u tohto zamestnávateľa, v prospech ktorého mal vziať tento úver a pokiaľ ide o výdavky, banka sa ho ani nepýtala, sami si to nejakým spôsobom vypočítali a povedali mu, že mu môžu dať najviac 4.000,- Eur.

5. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v predmetnej veci je nepochybné postavenie účastníkov ako dodávateľa a spotrebiteľa, čo plynie aj zo zmluvy, kde je ako druh uvedený spotrebiteľský úver. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať poskytnutý úver. Žalobca síce vo vyjadrení poukázal ako postupoval pri skúmaní bonity, avšak dodané dôkazy hodnoverne preukazujúce postup v súlade s § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno považovať za postačujúce. Pri skúmaní bonity pokiaľ ide o refinancovanie úveru sa ust. § 7 ods. 19 až 23 zákona o spotrebiteľských úveroch nepoužije, čo je dané prípadom, keďže výška poskytnutého spotrebiteľského úveru (4.000,- Eur) výrazne neprevyšuje súčet zostávajúcich výšok refinancovaných úverov alebo navýšených úverov (2.891,89 Eur). Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Žalovaný uviedol čistý mesačný príjem vo výške 512,- Eur s tým, že z dopytu Sociálnej poisťovne je zrejmé, že bol overovaný príjem z vymeriavacieho základu 563,- Eur. Vymeriavací základ (hrubá mzda) vo výške 563,- Eur sa rovná čistej mzde 465,27 Eur, ak si uplatňuje nezdaniteľnú časť základu dane a 395,38 Eur, ak si ju neuplatňuje. Z uvedeného dôvodu nebolo súdu prvej inštancie súdu zrejmé, z akého potvrdenia si žalobca overil čistý mesačný príjem vo výške 512,- Eur a prečo z takého príjmu vychádzal, resp. ako uviedol „akceptoval príjem 512 Eur“. Uvedené vyvoláva oprávnené a dôvodné pochybnosti vo vzťahu k posúdeniu povinnej zložky skúmania príjmov žalovaného. Žalobca na pojednávaní uviedol, že príjem vo výške 512,- Eur nedosahoval, ale jeho príjem činil okolo 400,- Eur. Povinnosťou žalobcu bolo zisťovať nielen príjem, ale aj výdavky žalovaného. Ani v tomto smere žalobca neuviedol žiadne skutkové tvrdenia a nepredložil o ich skúmaní žiadne dôkazy. Pritom pri skúmaní výdavkov musí veriteľ vykonať audit domáceho rozpočtu dlžníka, aby splnil povinnosť odbornej starostlivosti, čo žalobca rovnako nepreukázal. Zo žiadosti o spotrebiteľský úver plynie, že zrážky, výdavky a iné výdavky neboli skúmané a nie sú uvedené v žiadnej sume. Z predloženého výpisu z SRBI bolo žalobcovi zrejmé, že žalovaný 14 odmietnutých, 5 odvolaných žiadostí o úver. Súd prvej inštancie zastáva názor, že ak

žalovaný žiada finančné inštitúcie 23x o poskytnutie úveru, dôraz na skúmanie výdavkov musí osobitne zodpovedať odbornej starostlivosti, aby sa spotrebiteľ nedostal do dlhovej (úverovej) špirály, ktorú však žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal. Všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne preukazujú hrubé porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Žalobca si nezískal, teda následne ani nevyhodnotil a ani neoveril informácie o bonite klienta, z ktorých by bol schopný zistiť objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Nedôsledne zisťoval, a preto ani nezohľadnil príjmy ani výdavky žalovaného, aj keď mal objektívnu možnosť si ich pred poskytnutím úveru overiť. Žalobca teda predloženými dôkazmi nepreukázal, že by konal s vynaložením odbornej starostlivosti pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať úver. Vzhľadom na uvedené vychádzal zo záveru o nemožnosti predčasného zosplatnenia úveru a keďže považoval porušenie povinnosti žalobcu v intenzite hrubého porušenia povinnosti v súvislosti so zisťovaním a preverovaním schopnosti žalovaného splácať úver, úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Zosplatnenie je preto neplatným právnym úkonom.

6. Pokiaľ dospel k záveru, že poskytnutý spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a zároveň, že ho nemožno zosplatniť, potom žalobca mal právo len na vrátenie istiny úveru, ktorého splatnosť bola dohodnutá priamo v zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsahujúcej splátkový kalendár istiny, úrokov aj poplatkov. Ku dňu vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie bola uhradená pohľadávka do výšky 1.023,66 Eur započítavajúc celé plnenie na istinu, ostáva na istinu žalovanému uhradiť 2976,34 Eur. Keďže úver nemožno zosplatniť, ku dňu vyhlásenia rozsudku nie sú splatné všetky splátky, ale len splátky istiny do 20.08.2023, čomu zodpovedá suma vo výroku rozsudku 181,29 Eur. Žalobcovi bolo dôvodné priznať aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne odo dňa nasledujúceho po splatnosti splátok istiny podľa splátkového kalendára, ktoré boli splatné ku dňu vyhlásenia rozsudku, t.j. do 20.08.2023. V prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

7. Podľa názoru súdu prvej inštancie povolenie splátok na uhradenie prisúdenej čiastky nespôsobí žalobcovi ekonomické problémy v jeho obchodnej činnosti. Splácanie prisúdenej sumy v mesačných splátkach nezasiahne neprimerane ani do hospodárskych pomerov žalobcu ako spoločnosti. Slabšia strana, ktorou žalovaný ako spotrebiteľ nesporne je, si zaslúži ochranu, keď sa ocitol v takej situácii, že by zaplatenie dlhu do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia bolo pre neho devastujúce. Žalovaný sám prejavil snahu dlh splácať vo výške 30,- Eur mesačne. Povolenie splátok je vzhľadom na sociálnu a majetkovú situáciu žalovaného (príjem 93,- Eur mesačne) v súlade so zásadou spravodlivosti. Poukázal tiež na pomery žalovaného, ktorý v priebehu konania bol ubytovaný na L. G., toho času prespáva v lakovni u kamaráta.

8. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania napriek väčšinovému úspechu nepriznal, keďže mu žiadne trovy konania nevznikli.

9. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to v celom rozsahu. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. b), f), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Porušenie práva na spravodlivý proces vzhliadol v tom, že súd prvej inštancie čiastočne zamietol žalobu napriek tomu, že žalovaný bol z hľadiska procesnej obrany počas celého konania pasívny, zúčastnil sa iba na pojednávaní, kde vo svojom výsluchu alebo v rámci svojich prednesov nepoprel žiadne jeho skutkové tvrdenia. V civilnom sporovom konaní majú povinnosť tvrdiť a preukazovať svoje tvrdenia sporové strany a v rozpore s týmto fundamentálnym postulátom civilného sporového konania, aktivistický prístup súdu prvej inštancie de facto vyžadoval, aby „vyvracal“ absentujúcu procesnú obranu žalovaného a dodatočne preukázal svoje nesporné tvrdenia. Rovnako namietal, že súd prvej inštancie ho prvýkrát oboznámil s právnym záverom vo vzťahu k splneniu povinnosti skúmať bonitu žalovaného až v písomnom vyhotovení rozsudku. Týmto konaním bol úplne vylúčený z účasti na súdnom konaní, a tým aj z výkonu práva na spravodlivý proces. Prvýkrát mohol zaujať stanovisko k záverom súdu až v odvolaní, čo narúša aj hospodárnosť konania. Ak súd považoval jeho skutkové tvrdenia za sporné v dôsledku výpovede žalovaného, mal mu umožniť na tento stav vecne reagovať. Ďalej namietal, že súd nezohľadnil rozhodujúce skutkové a právne okolnosti a následne dezinterpretoval príslušnú právnu úpravu. Poukázal na to, že v konaní deklaroval, že postupoval s odbornou starostlivosťou a opakovane tieto kroky zopakoval, ako aj dôkazné prostriedky, ktoré v konaní predložil. V predmetnej veci tak postupoval evidentne nad rámec svojich povinností, keďže nemal povinnosť skúmať všetky parametre uvedené v zákone, keďže išlo o refinančný úver. Pri výpočte hodnoty ukazovateľa schopnosti dlžníka splácať úver vychádzal zo sumy životného minima na plnoletú

osobu. Poukázal na to, že požadované započítanie a zisťovanie ďalších nákladov neupravuje ako povinnosť zákon a ani opatrenie NBS. Na základe uvedeného sa preto domnieva, že konal s odbornou starostlivosťou, preto nedošlo k hrubému porušeniu povinností z jeho strany. Uviedol, že súd požadoval vykonať audit domáceho rozpočtu žalovaného, avšak neuviedol, akým spôsobom mal postupovať, aby tieto výdavky zistil a overil. Na podporu svojich tvrdení poukázal aj na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov a Najvyššieho súdu ČR. Napokon namietal aj nesprávne právne posúdenie v súvislosti s uplatnením bezúročnosti a bezpoptatkovosti, ktorá sa vzťahuje na hrubé porušenie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou, pretože neskúmal bonitu žalovaného bez akýchkoľvek údajov o príjmoch a výdavkoch, údaje o rodinnom stave alebo bez prihliadnutia na údaje v príslušnej databáze. Rozsudok napadol aj vo výroku I. z dôvodu, že ak by mal odvolací súd vyhovieť odvolaniu a zmeniť napadnutý rozsudok tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, nebolo by objektívne možné zlúčiť uvedené s už právoplatným výrokom I. rozsudku súdu prvej inštancie a rovnako aj úroky z omeškania sú určené nesprávne v dôsledku vady v právnom posúdení veci. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a prizná mu voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

10. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

13. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

14. Podľa ust. § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

15. Podľa § 386 písm. b) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

16. Odvolací súd prv než pristúpil k odvolaciemu prieskumu napadnutého rozhodnutia z vecnej stránky skúmal, či odvolanie bolo podané oprávnenou osobou. V prvom rade je potrebné poukázať na to, že CSP vo svojich ustanoveniach nezveruje každej strane sporu, právo podať riadny opravný prostriedok, ale toto právo priznáva len tomu, v koho neprospech bolo rozhodnutie vydané. Rozhodnutie v neprospech strany sa prejavuje buď ako neúspech vo veci samej alebo ako neúspech v rozhodnutí procesnej povahy, ktoré znamená pre stranu sporu ujmu.

17. V predmetnom prípade súd prvej inštancie prvým výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 181,29 Eur s prísl. a zároveň mu povolil splácať dlžnú sumu v pravidelných mesačných splátkach po 30,- Eur pod hrozbou straty výhody splátok. Z uvedeného tak vyplýva, že tento výrok nebol vydaný v neprospech žalobcu, čo znamená, že žalobca ani nebol oprávnený v zmysle vyššie cit. § 359 CSP na podanie odvolania proti uvedenému výroku. Neobstojí ani argumentácia žalobcu o tom, že v prípade, ak by jeho odvolaniu bolo vyhovené a napadnutý rozsudok bol zmenený a jeho žalobe v celom rozsahu vyhovené, tento výrok by nebolo možné objektívne zlúčiť už s takýmto právoplatným výrokom, pretože v takomto prípade by bola žalobcovi priznaná už len zostávajúca (zvyšná) časť žalobou uplatnenej sumy spolu s príslušenstvom. Z uvedeného tak vyplýva, že výrok I. rozsudku nebol vydaný v neprospech

žalobcu, čo znamená, že žalobca nebol oprávnený na podanie odvolania voči uvedenému výroku, preto odvolací súd odvolanie žalobcu proti výroku I. rozsudku v zmysle § 386 písm. b) CSP odmietol.

18. Odvolací súd sa ďalej zoberal prieskumom napadnutého rozsudku z vecnej stránky, čo do zvyšných odvolaní napadnutých výrokov II. a III. rozsudku.

19. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa.

20. Súd prvej inštancie sa zaoberal skúmaním, či zo strany žalobcu došlo k náležitému skúmaniu bonity žalovaného. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“) upravoval v § 7 ods. 1 povinnosť veriteľa pred uzavretím alebo zmenou spotrebiteľskej zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. V prípade, ak veriteľ túto svoju zákonnú povinnosť zanedbá, zákon sankcionuje takéto konanie v zmysle § 11 ods. 2 nemožnosťou vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Zákon v tejto súvislosti ustanovuje tiež, že v prípade ak dôjde k hrubému porušeniu § 7 ods. 1, v takom prípade zákon sankcionuje takéto konanie veriteľa bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru. Za hrubé porušenie povinnosti sa považuje najmä posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o rodinnej a ekonomickej situácii spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy, či registra.

21. Zákon o spotrebiteľských úveroch ukladá veriteľovi pri skúmaní bonity klienta postupovať s odbornou starostlivosťou, pričom zákon neuviedol zákonnú definíciu tohto pojmu. Aj napriek absencii takejto zákonnej definície možno vychádzať z toho, že odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa dlžníka a nepochybne kľúčovou je aj pri skúmaní bonity klienta využívať aj verejne dostupné informácie, ako napr. štátom zverejňované údaje o životnom minime, existenčnom minime a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (nie iba tvrdými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/2178/2018).

22. Vzhľadom na uvedené ustanovenie možno od žalobcu ako veriteľa požadovať preukázanie skúmania bonity klienta, teda v uvedenom prípade bolo na žalobcovi ako veriteľovi, aby preukázal, že si svoje povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov splnil, teda, že v uvedenom prípade bola splnená povinnosť vyplývajúca z § 7 ods. 1 ZoSÚ.

23. Žalobca v priebehu prvoinštančného konania poukazoval na to, že bonitu žalovaného overoval na základe údajov uvedených v žiadosti o spotrebiteľský úver, výpise z registra SRBI a z dopytu zo Sociálnej poisťovne. Odvolací súd poukazuje na to, že síce z predložených dôkazov vyplýva, že žalobca uskutočnil dopyt do úverového registra a do registra sociálnej poisťovne pred dátumom poskytnutia úveru (konkrétne dňa 20.02.2024), avšak žalobca nepreukázal kedy a či vôbec zisťoval aj ďalšie bežné výdavky žalovaného, napr. na domácnosť, stravu, atď. Žalobca tak nepreukázal, že skúmal celkovú finančnú situáciu na strane žalovaného pred poskytnutím spotrebiteľského úveru, preto nebolo možné prisvedčiť tvrdeniu žalobcu o dostatočnom skúmaní bonity, keďže v tomto smere žalobca neuniesol dôkazné bremeno tak, ako to už uviedol súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení. Odvolaciu súdu v tomto smere vyplýva, že žalobca ďalšie náklady a záväzky žalovanej neskúmal a podľa názoru odvolacieho súdu nepostačuje vziať do úvahy ani sumu životného minima na plnoletú osobu tak, ako to uvádzal žalobca v podanom odvolaní. Odvolací súd zdôrazňuje, že v prípade každého spotrebiteľa, ktorý žiada o úver je potrebné osobitne skúmať nielen jeho príjmy, prípadné záväzky, ale aj jeho výdavky, ktoré mu môžu vzniknúť v dôsledku, či už zdravotného stavu alebo rodinnej, resp. súkromnej situácie. Keďže žalobca neskúmal výdavky žalovaného, nemohol si utvoriť ani reálny a úplný obraz o jeho majetkovej

situácii, a teda o tom, či bude schopný pravidelne splácať poskytnutý úver. Odvolací súd sa v tomto smere stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, a teda, že žalobca neskúmal všetky aspekty a okolnosti na strane žalovaného a z tvrdení žalobcu nevyplýva ani to, či si utvoril reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného potrebnej pre posúdenie jeho schopnosti splácať dlh zo zmluvy. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie nevyplývalo, aby žalobca mal vôbec vedomosť o nákladoch na bývanie, nákladoch na stravu, lieky, resp. iných životných nákladoch žalovaného. Teda ani v prípade výdavkov žalovaného nevyplýva, aby došlo k ich dostatočnému skúmaniu, pretože tieto neboli vôbec uvedené a ani zisťované. Z uvedených dôvodov teda možno konštatovať správny záver súdu prvej inštancie o nesplnení si povinnosti žalobcom o nepreukázaní odbornej starostlivosti posúdenia schopnosti žalovaného splácať úver. Odvolací súd záverom poukazuje na to, že pre posúdenie splnenia povinnosti ustanovenej v § 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity spotrebiteľa.

24. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že zákonom č. 299/2016 Z. z. zo dňa 12.10.2016 bol novelizovaný ZoSÚ, pričom predmetná novelizácia sa týkala aj vyššie spomínaného § 7, kde s účinnosťou od 01.01.2017 bola okrem iného zavedená povinnosť pre veriteľa pravidelne určiť, dodržiavať a pravidelne prehodnocovať limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Z uvedeného tak vyplýva, že s účinnosťou od 01.01.2017 došlo k sprísneniu podmienok pre posudzovanie schopnosti splácať spotrebiteľský úver spotrebiteľom, pričom zákonodarcu uvedenou novelou zároveň rozšíril v § 11 ods. 2 dôsledky porušenia povinností o hrubé porušenie povinnosti, za ktoré sa od 01.01.2017 považuje aj porušenie novelizovaných povinností zakotvených v § 7 ZoSÚ. Z uvedeného tak vyplýva, že aj toto porušenie povinnosti má za následok sankciu spočívajúcu v bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru. Ako však už správne poukázal súd prvej inštancie, povinnosť veriteľa určiť, dodržiavať a pravidelne prehodnocovať limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa nevzťahuje na prípady tzv. refinančných úverov (§ 7 ods. 24 ZoSÚ), čo je aj predmetný prípad. V tomto smere tak neobstojí argument, že žalobca aj napriek tomu, že nebol povinný určiť, dodržiavať a pravidelne prehodnocovať limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver si splnil svoju zákonnú povinnosť skúmať bonitu spotrebiteľa, keďže vôbec neboli skúmané žiadne jeho výdavky, čo je zákonná povinnosť veriteľa pred poskytnutím úveru. Odvolací súd si na okraj dovolí poznamenať, že z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie nevyplývala napokon ani pravdivosť tvrdenia žalobcu o tom, že takýto limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver bol určený alebo skúmaný, keďže uvedené nijako v priebehu konania nevyplývalo.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené je tak možné stotožniť sa so záverom súdu prvej inštancie, že poskytnutý úver je postihnutý sankciou bezúročnosti a bezpoplatkovosti, čo znamená, že žalobca má nárok len na vrátenie poskytnutej istiny spotrebiteľského úveru, t.j. sumy 4.000,- Eur a žalobca rovnako nebol oprávnený požadovať od žalovaného jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, ale má nárok len na vrátenie splátok splatných ku dňu vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie. Žalovaný je tak povinný vrátiť žalobcovi len istinu poskytnutého úveru, a to len vo výške, ktorá zodpovedala splatným splátkam ku dňu vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie, ako správne uviedol súd prvej inštancie. Nakoľko z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo, že žalovaný dlžnú istinu (4.000,- Eur) už čiastočne splatil (1.023,66 Eur) a ku dňu vyhlásenia rozsudku boli splatné len splátky do 20.08.2023, žalobu v prevyšujúcej časti správne zamietol.

26. Žalobca v podanom odvolaní uvádzal, že žalovaný v priebehu konania nepoprel jeho tvrdenia a predložené dôkazy, preto bolo potrebné tieto považovať za nesporné skutkové tvrdenia, k čomu odvolací súd uvádza, že ani prípadná pasivita žalovaného v konaní nemôže mať automaticky za následok povinnosť súdu priznať akýkoľvek žalobcom uplatnený nárok, a to navyše ak ide o konanie, v ktorom vystupuje spotrebiteľ. Napriek skutočnosti, že žalovaný v priebehu konania výslovne nepoprel všetky skutkové tvrdenia žalobcu a osobitne sa nevyjadril ani k ďalším žalobcom predloženým dôkazom, nemožno v konečnom dôsledku dospieť k záveru o nespornosti skutkových tvrdení žalobcu, pretože ani uvedená skutočnosť neznamena, že súd musí rozhodnúť len na základe takto tvrdených skutočností a predložených dôkazov. Samotný Civilný sporový poriadok v prípade spotrebiteľských sporov dáva súdu možnosť vykonať aj tie dôkazy, ktoré neboli spotrebiteľom navrhnuté, a to najmä vtedy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, pričom súd môže aj bez návrhu takýto dôkaz obstať alebo zabezpečiť, čím sa tak sleduje vyrovnanie prirodzene nevyváženého postavenia medzi sporovými stranami, t.j. medzi veriteľom a spotrebiteľom. Skutočnosť, že žalobca v konaní na súde prvej inštancie

uviedol svoje tvrdenia a predložil dôkazy, nezabavila súd prvej inštancie preskúmať spotrebiteľskú zmluvu ex offo, teda či táto neobsahuje napríklad prípadné neprijateľné zmluvné podmienky, splnenie zákonom stanovených podmienok pre skúmanie bonity, či postúpenie pohľadávky, atď..

27. Odvolací súd poukazuje na to, že povinnosť tvrdenia sa prejavuje ako procesná povinnosť pravdivo a úplne opísať všetky rozhodujúce skutkové okolnosti daného prípadu. V prípade, že nedôjde k dodržaniu tejto povinnosti, následkom je neunesenie bremena tvrdenia v civilnom procese. Primárne by jednoznačne mali byť všetky relevantné a rozhodujúce skutkové tvrdenia žalobcu uvedené v samotnej žalobe. Úlohou súdu v kontradiktórnom spore je povinnosť zisťovať skutkový stav iba v miere primeranej procesnej aktivite sporových strán. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd vyhodnotil túto odvoláciu námietku ako nedôvodnú.

28. K námietke žalobcu, že bol s právnym záverom súdu prvej inštancie prvý krát oboznámený až v písomnom vyhotovení rozsudku, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces odvolací súd uvádza, že aj v túto odvoláciu námietku vyhodnotil ako nedôvodnú. Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnej veci sa konali pojednávania dňa 03.07.2023 a dňa 21.08.2023, na ktoré boli riadne predvolané obe sporové strany. Právny zástupca žalobcu podaniami zo dňa 29.06.2023 a zo dňa 18.08.2023 však ospravedlnil svoju neúčasť a neúčasť žalobcu na týchto pojednávaniach a súhlasil s prejedaním veci bez ich prítomnosti. Skutočnosť, že žalobca a ani jeho právny zástupca sa spomínaných pojednávaniach nezúčastnili vyplýva napokon aj zo zápisníc o pojednávaniach (viď č.l. 112 a č.l. 119). Tu odvolací súd zdôrazňuje, že ak by sa žalobca alebo právny zástupca žalobcu zúčastnil na spomínaných pojednávaniach (najmä na pojednávaní konanom dňa 21.08.2023), bol by oboznámený s vysloveným predbežným právnym názorom súdu prvej inštancie, a teda mal by vedomosť o skutočnosti, že súd prvej inštancie považuje za nepreukázané skúmanie bonity žalovaného, čím by mal žalobca aj s ohľadom na koncentráciu konania zachovaný priestor na uvedenie svojich skutkových tvrdení a ich preukázanie. Samotná skutočnosť, že žalobcovi nebol daný osobitný priestor na vyjadrenie sa, neodôvodňuje prijať záver o neposkytnutí žiadneho priestoru na doplnenie žaloby alebo na doplnenie a preukázanie skutkových okolností skúmania bonity, pretože tento priestor by žalobca, resp. jeho právny zástupca zúčastnil nariadeného pojednávania. Aj túto odvoláciu námietku vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

29. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany sporu, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu žalobcu zachádzajúcu do nadbytočných podrobností, nespôsobilú už privodiť úspech odvolaniu, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

30. Správne výroky vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

31. Na základe vyššie uvedeného preto odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej napadnutej časti, t.j. vo výroku II. a III. ako vecne správny potvrdil.

32. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný. Naopak fakticky plne úspešný bol žalovaný, ktorému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol v odvolacom konaní pasívny, k odvolaniu sa nevyjadril, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil, a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).